

محرر تورکی
رفیق حلمی

صاحب امتیاز و مدیر مسئول و سر محرر
مصطفی پاشا

بود داخل شهر و لوایدل آبونہ
۳ مانک دو ۶ مانک چوار
سالیکی ۸ روپیہ بہ
بو خارج اجرت بوسطہ
علاوہ دہ کری

بانک کردستان

محرر کوردی و فارسی
علی کمال و م. نوری
اعلاات بدربک
۳ آنہ دہ سینریت
بو همو شتیک مراجعت
به صاحب امتیاز اگری

(زمان گورزو دم رابوردو ایستا پالوان علمہ)
(سلاح دستہ صنعت باروقہ تیغ و سنان علمہ)

سایمانی

۲ آگستوس
۱۹۲۲

علمی ، اجتماعی ، ادبی ، غزنیکی حر و سربست ملی بہ
ہفتہ جاریک دردچی

۲ آنہ دد فروشری

سال ۱ شماره ۳ [دوشمہ] ۲۷ زی الحجہ ۱۳۴۰ ۲۱ آگستوس ۱۹۲۲

بکن تا کی بو چاکی و ترقی وطن دنک نگری : هر
بخت نیره و کلیره ، هر قصه توتن و تیره بگری . هر
دفتر خصومت جهالت پیشومان بخوینری بم اخلاق
مذمومہ بہ بوچی (عفی الله عما سلف) نپزری . کری
مأموریتیکی نی هر کس چیوی ظالمیکی بہ دستہ وہبی
درحق هم وطنان خوی دبی بہ فرعونی . بہ اضرار
غیر خوشحالی دکا . بہ فلاکت زده بی له حیاتی معاونت
مضرت اگہ بینی . دور ورته کانی دهن کہ بہ قیمتیکی
مفت جی یان هیہ له دستیان دربیین له کل ام حال و
حرکانه اگر له مجلسیکدا یا به یکی لوت خوراو ، پارچه
افندیکی پوتین دراو یاخورد کلاره بہ سربیکی دره لئک
هل کراو بہ بینن هرچی حقیقته دی پوشن هرچی له دم
اوانه درچی بہ اوہ (نم یاسیدی) (آوت افندم)
(بلی قربان صاحب) زور چاکه اری والله هر وایہ .
دلین و وظیفه انسانیت و وطن پروری بم رنگه به چی
دینین فقطلم حاله هر و کوخدا راضی نابن ، نه انکلیس

مسب مال روم

ای ناس ، ای برادرانی کردانم ، له اول نسخه
بانک کردستاندا له پاش سلام به بعضی قسه بو انتباهتان
جسارتم کردبو وام دزانی که له او فسانه ، که له او
رموزانه انتباهیکتان بو حاصل بوه و اسف هیچ
تأثیری پیدا نبوه حرص جاه و حسودی ، سی و
کوشش تنها بو منفعت ذاتی هر دوام دکا . آیا محبت
قومی و وطنی و ادبی ؟ له پاش خوتان بو اولاد و
احفادتان تذکاریکی چاک به جی بینن ، له پاش مردنتان
فرزدان وطن رحمتیکتان بو بینن ، به سر قبره کانتاندا
به اسپانی و به سلام و تعظیم بی هل بینن اولاده کانتان
به عزم و کردار ایوه خوشحال و خوبرزی بنوینن
اوانیش هر مال او مال نگرین ، هر به توتن کیشان
و به نوشین جای خاون مردو مشغول بن فکر تحصیل
علم بکن . دنیا تی بگن تا له مجالس مدنیت دا اثبات
موجودیت و مدنیت و به میربستی اظهار افکار و منویات

بنکری برنگاندن و لیکولینر وهی ژین
مرکز ژین للتوثیق و الدراسات
Zheer Center For Documentation & Research

بو استراحت او مهاجره غریبه ناسراوه بس هر چی
لازمی له فلسطیندا بچی اهینری . بو تحصیل مندالان
له طرف رومیکی دوله مندی به غیرته وه مکتبیکه جهل
هزار لیره بی له استامبول دا بنا دکری بچی ایله غزته یکی
هفته بی مختصرمان بی اداره ناکری . ازین بگذر حتی
له نان خواردیشله راحتی مان نیه له هیچ مالیکدا اوطه یکی
مخصوص بو طعام نیه . بو کشیده شیرین بستراو بو
سربوش به پواکه چنراو بو کوای به قیمت اوطو ندر او
بو کلاو آلطونی نازک ریکخراو نه دولاب مخصوص و
نه جبکایکی مشخصی هیه . له کل ادعای تعصب
اسلامیتان دتوانم بلم له هیچ مالیکدا غسلخانه یکی پایی
حاضر به دستی تیایه . والحاصل له جو چشمه تا
بی سلیقه بن . هر پلاو وبامیه . هر پلاو وبامیه .

احوار حمامکان مان له کل ام آوه زورانه یان هیه
منظره یان موجب اسف عظیمه . صرفنظر له طاقم حمام
له فوته و پشمال ، له مندر و پاپوج قاب قاپ عادیسی
تیایه به بی بی خاوس به سر همو چرکاب ناو حمامدا
درون له تدم خانه ش در ده چن به او حاهوه و به
درمان وجودیانه وه زو بو حزینه آو گرم دکن ،
کریش سر ، عرق بن باخذ وساره وساره لو حزینه دا
کرد دیته وه یک له دوی یک به او آوه گرمه ی
خاصیت گورر اوه غرغره و غسل ده کن عجبا علمای
گرام بو امه چی دفرمون صاحب حمامکان تاکی بم
حاله راضی ده بن . ای باوکی باو کم (النظافة من الايمان)
فرمور اوه معنای نظافتیش به تحصیل علم و فنون معلوم
اهی له نسخه یشوی (بانگ کردستان) عبرت
بزانی تجاریکی هندستانی [بومبایی] چوار ملیون
روپیه ی بو ایته مخانه یکی مسلمین که مندالان یکی تیدا
اهوینن هدیه کرده . له کردستاندا له وقت رسم
زاله وه هتا وقتی دوام زورخانه (خواده کل) چه
پهلوانیکی به غیرت مان ام همتی کرده .

ماویته

مصطفی پاشا

حظ دکا ، نه ایلینس به دل تصدیقی دکا .

له قدیم دمان بیست کردان زور مسلمان و راست
کون . من ایستادیم هر چند به ظهری خدا شکر
اسلامتی ماوه فقط به درو و الله و بالله باوه . له ناوماندا
جسارت مدنیه مفقوده . مدلول (النجاة فی الصمدق)
زور کم عمل بی کراوه .

درحق به یک نزمایه تی ، دراوسایه تی له عمل کوتوه
له مجلساندا بو افتتاح غیبت مثلا : امپی کابرا خوش
بزه ، تانجی یارو زور کره ده لیب و غیبت و حکایت
دس پی ده کری ای برادران وطن . فکری احوالی
خوتان کن صرفنظر له اقوام عظیمه ممدنه وک انکیس
المان . موسقوف . فرانسر . امریقا . ژاپون و سائر ایوه
هر قوم ارمنی و ملت موسوی ملاحظه بفرمون له
زوری دا به نسبت قوم په لوی خوماه وه هر چند شش
یک و ده یکیش نابن فقط له نظر معارف و صنایعه وه
وک کرده کروی و کوه البرز فرقان هیه . هیچ ارمنی یکی
قالکوتنه بی نیه که احوال ارمنی استامبول نرانی . هیچ
ارمنی یکی وانی نیه که له افکار و تشبثات ارمنی یانی
امر یقا خبرداری . هیچ مندال ارمنی یک نیه که همو غزته
ارمنی حتی او غزته که له امر یقایسه و دی نی خوینته ره
له نفس استامبولدا به زبان ارمنی غیر از رساله و کتیب
پینج شش له جبکایان تر متعدد غزته یان درده چی ژن
وپیاو حسب الحیه همو دی کرن و دی خوینن و بم نوعه
مغرب و مشرق له یکر خبردار ده بن . له استامبول دا
مکاتب . تنظیمه . معلمان متفنگه یان سر بضخانه مخصوص
مکلیان هیه . له حکما . له جواهرچی . له تجار کوره له
اجزای . له طبیب حتی له محور و ادبا و سائره قسمیکی
زور همو هر ارمنی یه . اکل یک به رحم و به شفقتن
مثلا له اناطولی دا له تمادا ارمنی یک بکو ژری له پایتخت
المان دا له پیش چاوی عالم به ضربه ده انچه حق ده سینه ی
موسوی یک له مسقواوه هجرت بکا جمعیت میونینرم

چاپه ماكينه چاپ بوهمو آماليكي ملي اجتماعي اقتصادي
 جاردريكي داخلي وخارجي بهو بو توحيد افكار وحسيات
 قوم عامل و واسطه يكي زور مؤثره . چكه ملائنهش آثار
 و ادبيات او قومه پي له چاپ ادري كه امه يش حافظ
 علم و ادبيات او قومه به او ملته اكر خووشي منقرض بي
 آثاره ككه باقي ابي و تا دنيا بميني ناوي اميني لو آثاره
 نسخه يكي بفتوي هزاري اميني . بلام آثار يكي نفسي
 كه ثمره سعي و محصول حيات عالم و يا شاعر يكي به
 قيمته لبر اوه كه هر نسخه يك يا دوي به دستخط يكي
 ناخوش نوسراوته وه له مدتيكي زور ندا افوتی و له ناو
 دهچی او آثاره به كلي آتاری ون ابي سعي و جهدي
 او ذاتانه بي نتیجه اميذته وه .

معلوم همو كسيكه كه له هشتمين عصر ميلادي دا
 يعني له پيش ايجاد مطبعه دا ام عالمه لسر « پاپروس »
 كاغذ و « پارشومن » يعني بديست اهيان نوسي . كاغذ
 لبر امه مقاومتي زور نبو مجبور بون له سر جرم آثار يانه
 انوسي لبر امه جرم رغبتی پيدا كرد و زور کران بو . او
 كتيبانه كه لو وقته دا هبو هموي به دست نوسراوبه وه
 و بو نوسينه وهی زوري پی اه چو . بم احواله كتيب
 كم هيزايه وجود و اوانه ی كه انوسرانه وه زور کران
 بون حتی او كتيبانه كه به دقت انوسرايه وه
 به چوار صد پينجصد فرانق افروشا لبر ام جهته ام
 كتيبانه به دولند نبوايه به كسي تر ندكررا ولو زمانه دا
 هر دولندكان خویندوار بون .

بو اوهی آثار علما تازه كانيان بنون و استفادة
 لی بكن مجبور ابون او آثاره تنيسانهی قديميان كه له
 سر جرم نوسيبويان ايان کراند و له سر اوه ايان نومي
 له چوارده همین عصر دا كه دارالفنونكان احداث
 . کران بو پيدا كردنی كتيب زور محتاج بون لو وقته دا
 (له سر تخته حك کردن) داهات يعی كتيبانه كانيان

بانك كردستانه وا دنياي احيا كرده
 زام قلب كرد بيجاره مداوا كرده
 باعث پيشكوتنی ام قومه به او مطبعه
 الحق امر و خاك كردستان زيبا كرده
 صدشكر و اشكري عرفانو علم و عاقلی
 شاو پر شور جهالتيان كه بغا كرده
 لابق تحسین و فقر قوم كرده چونكه وا
 اجریده پير و فرتوتيشی برنا كرده
 بانكو داوار يكي برزه بانك كردستان دكا
 ميشك دنياي پرلندكو شور و غوغا كرده
 زنكو تاريكي جهالت و اللدادودكات
 قلب محزون همو كړدی مصفا كرده
 لاچوو وه تاريكي هوري جهالت ايسته كه
 نجم اقبال همو كردان رخشا كرده
 قائم مقام البچه : احمد مختار

به خير هاتين

شاعر شهسهر كرد مفتی زاده جناب محمود بيخود
 افندی كه مدتيك بو له كركوك اقامتی كرده هفته پيشو
 تشریفی هاتوه ته وه بو سلجانی به خير هاتنی اكين .
 بانك كردستان

ماكينه چاپ

ماكينه چاپ يكيكه له نشانه ترقیات ملت . قومی
 ملتی كه واسطه يكي انتشار فكر و افهام سرا می ني اوفكره
 او غايه به بی اوهی بكا ته كويك يا كوی كريك بی
 تأثير و عقیم اميذته وه بلام هر ملتی صاحب مطبعه
 مالك غزته يكي ملی خوی بی بو ترقی و تعالی ملته کی هر
 غايه و امليک تعقيب بكا اتوانی به دنكيكي برزو بلند
 بی كينيته كوی او كسانه كه كوی كرو خادم معارف
 و ملتی .

اجا له پيش همو شتيكا لازمه كه شتيك واسطه
 ام القاتنه بی به هولیكي زور پيدای بکين امهش ماكينه

له سر او تخته به حك اكرد بلام له ١٥ همين عصرى
ميلادى دا كه له طرف كوئىرغوه مطبعه ايجاد كرا له
المانيدا هچي آنارى قديم و تازهيان هب و همويان
چاپ كرد و بى نوعه فقير و دولتد مملكان بو كتيب
بكرن و بى خويينه وه .

كه مطبعه بلاو بو وه به ايتاليا و ساير حكومه كان زدا
اوانيش او آثارانى كه مابويان نيان هبشت بفتوى
و همويان چاپ كرد . و به همو منطقه يكي خويانا بو
اوهى استفاده لى بكن بلاويان كرده وه .

اجا بو اوه ايمدش ام آثاره نفيسانه و ام ادبياته
به قيمتانه مان له ايس نچى و به مرور زمان نه فوتى
لازمه له طرف غيرتمندان محترم وطنه وه بو هينان و
كرنى ماكنه يكي چاپ قصور نكرى له حيتتمندان
اهالى محترمه كردستان و اميد ده كم بناوى منفعت
اوه همت بو هينانى ام ماكنه به بكرى . امهيش
تكليفىكي اونده گران نيه كه له هموكس هل نسي .
بنده بو ام ايشه خيره دلالت و تشبث اوك هر كس به
قدر اقتدار و همتى خوى معاونت بفرمون بناوى
مليت و كرديته وه احترام ام .

سلمانى : م . نورى

المانه كان معاونت كاليه كان دكا

واپورى له مانك تموزدا كه له لپانى (كو كسانن)
حركت كرده به قدر تجهيزاتى سى ٣٠ طياره ي پي بوه
و بو جيكا يكي مجهول حركت كرده بعضيك ده لين بو
(مرسين) و بعضيكيش بو (پتروغراد) روشتنى بيان
ده كن و اغلب احتمال له بحر غرب او رو پاوه به تپير بونى
احتمال ادري .

تركيا و يونان

بو مذاكره صلح و يونان دول حلفا اشترك ناكا و
هر مرخصى ترك و يونان له زير نظارت دول حلقادا و

له استانبولدا بو اجتماعيان بيان رأى كراوه .

١ - اجتماعه كه نزديك به استانبوله وه له (بيقوز) كه
داخل ازميده عقد بكرى .

٢ - منع پاپوراني يونان له خصوص بو مباردومان
صامسون و مرور قاچ قچيتى ترك .

٣ - به كورهى شىرطيك كه له پلندا تقرر دكا له وقت
معينداله پارس عقد مجلس صالح بكرى .

٤ - اكو فضاح تازه له اناطوليدا وقوعى تحق بكا
تضمينات تازه داوا كردن (بو حمايه اقليات) .

مصر اعانه فلاكك زده كان
انطولى دكا

همو علمه اى مصر فتويان داوا كه جزن قربان او
قربانيانه كه سر ده برن پيسته كانى بفروشن بدلان بنيرن
بو فلاكك زده كانى انطولى .

به كورهى غزته كانى مصر به لاي كه وه قيمتى
ام پيستانه (٣٠) هزار ليرا ده كا .

وفات

امير تونس محمد النصر كه پياويكى زور بدين و
به غيرت بو وه لم روزانه دا وفاتى كرده رحمت خداى
لى بى .

له جيكاى او آموزاى خوى صاحب الجلاله محمد
الحبيب دانشتوه خدا لى مبارك بكا .

اميدمان هبه اميش وك امير مرحوم له اوغرى
وطن و ملت خوى سى بكا و اسير اجازب بى .

گرما

حرارت ام هاوينه به شدت بو شوان ميشوله زور
بو و ايستايش وايه ژنيك و منداليك له شدت گرما دا
له کنار شار مردوون له پياوه قديمه كامان بيستوه
له ام اوپيش له مده كلئى ساله وه كرماى وا نه بينراوه

له كر كوك و موصل درجه حرارت له سيبردا گيشتوه به ٤٣ - ٤٤ درجه ساتيغراد و چند كيميک له او شاراندا و له صلاحيه يشدا له گرمانا مردوه .

تبشير بو قليانداران

ايمسال له لوای سلمايدا توتون داين زور به برکته وک توتون زور به برکته همو نوعه ميوه بکيش ماشا الله زور هرزانه .

له سينه وه هتا تبريز له منطقه غربی ايراندا آسوده کی ني به ام منطقه يش همو هر کرده بزاین جناب اسماعيل خان چون اصلاحي دکا له حکومتي ايران هيچ امليک ني به خدا بو کردانی چاک بکا .

انتخابات

بو انتخابات تازه سايمانی حقيقت حکومت حسن بيتی اظهار و بو اميدش به همولايک امر عدالتی دا فقط له بعضی جيكادا باخصوص او انهی که وظيفه دارنه بون زور بی اصوليان کرد و اهالی قسم اعظمی له امه مغير بون البت حکومت تحقیقاتی امه اجرا افرموی .

[بانك كردستان] ك نورچکه قسمی :

شريف

سياد نمايب شيخ عبدالقادر افندری حضرتلری بغدادده عودتده ملطری اولانده دار بيطلی قريبه سنه مواصت بيور مسه اولد قلمری مع المسار استخبار ايرلسدر . مشار البره عرصه فوسمه آمری ايلرز . بانك كردستان

تعيين

سنيين مديده دنبري مملکتتمزده ابقای حسن

خدمتله عفت و استقامتی هر کسه طانتش اولان - مرحوم مجرم افندی زاده - شاکرافندی بوکره نحو يلا البيحه تلغراف مديريته تعيين بيور يله رق محل . امور پتنه عزيمت ايتمشدر موفقيتيلرني ديلرز . بانك كردستان

وليمه

گر كوك خاندانندن عزت باشا حضرتلرينك كريمه عفت و سيمه لری خاتم افندی ايله بغداد خاندانندن كيلانی زاده سيد حيدر افندی حضرتلرينك يكن هفته كر كوكده امر مسنوك عقدری اجرا قلندينی نجمه غزته سنده او قوندى جناب حق متيمن و مسعود ايلسون آمين .

قسم فارسی [بانك كردستان] :

استقبال و خوش آمدی بانك كردستان

ای غنچه شكفته بستان خوش آمدی

ای بلبل انیس گلستان خوش آمدی

صبح سعادت از لی وا خبر دهی

ای مبتدای جمله عرفان خوش آمدی

صد چشم تیره از قدمت یافت روشنی

بوی قمیصی یوسف کنعان خوش آمدی

ای بانك كرد و ناشر افكار عالمی

وی باعث تهالی کردان خوش آمدی

لب تشنه در سراب جهالت بمرد کرد

ای قطره های رحمت باران خوش آمدی

ای نرجان غایه وای ناشر امل

وی مایه ترقی و عمران خوش آمدی

ای حسیات ملت و اقوام را خطیب

وی ناصح سعادت و عرفان خوش آمدی

سليمانی : م نوری

مابعد است

ان ارمنیان بك صندوقچه خبلی مضع مانند صندوق شیرینی درست کردند که در میان آن صندوق (نارنجك) یعنی بومبای مدعش ترتیب شده بود آن صندوق به واسطه حاکم خوی (ثقه السلطان) برای اسماعیل خان فرستاده شد شخص عیاری که این صندوق بومبارا حامل بود به طرف اهراس به قریه کانیان آمده در آنجا از اهالی قریه کوره سین يك کرد صنی ساده دلی پیدا نمود باو گفت که من ناخوش هستم این صندوق هدیه را از تبریز اسماعیل خان طلب کرده هر کس باو برساند نزد اسماعیل خان خبلی مقرب خواهد شد و من هم پس از یکدو روز دیگر که خوب شدم به چاری میروم چند تومانی بخشیش به شما میدهم به سلامتی این صندوق را به آقا برسانید و جواب برایم بیارید .

این کرد ساده دل به این حيله باور کرده صندوق را با کمال صفوت پیش اسماعیل خان برده . و واقعه را عرص نموده . آن ساعت اسماعیل خان با برادرش و جمعی از اقارب و اتباعش در مجلس نشسته بودند این صندوق را دیدند که کلید ندارد خواستند که به بعضی آلات و ادوات صندوق را و از بکنند اسماعیل خان از شکل صندوق شگه کرد و به آدماش گفت (دقت بکنید درین صندوق نارنجکی چیزی نباشد) ایتاع اهمیت ندادند برای واز کردن صندوق کوشش کردند در این هنگام نارنجك انفلاق کرده برادر اسماعیل خان مقول و خبلی از قارباش مقول و مجروح شده بودند . در عقب این وقعه دشایر شكك میجان پیدا و به طرف خوی رو نمودند و چند قرهای محال خوی را احراق و غارت کردند که از این تاریخ خصومت و مقاتلات در بین کردان و ایران موجود بوده شدت یافته . اسماعیل خان

بار سال سه-هر اورمیه را با همه اطراف و مذاقاتش ضبط و در ۵ صفر ۱۴۳۰ ساوجبلاغ و مضاتشرا استیلا و همه قوشون ایرانیان با رئیسشان اسیر و در آنجا حکومت کردی تأسیس کرده و اکنون بتأییر نفوذ اسماعیل خان باز ، سقر و جوار میان دو اب از دست ایرانیان نزع شده و در آن جاها نیز حکومت کرد تأسیس نموده است .

اعلان

۱ - چونکه او دو اعضای منتخبه شار که له مجلس لوادا باقی مابونه وه به ارزوی خویان استعفا یان کرده امر و لازمه چوار اعضا له شار انتخاب بکرین . بناء علیه سر له نوی انتخابات اجرا کری . روز چوار شنبه اتی که مصادف ۲۳ی اغستوس ۹۲۲ له صبحینی ساعت یکی عربیه وه تا ایواری ساعت یازده عربی له مواقع معینه سابقه دا او منتخب اولانه که له طرف مختارده ناویان نومسراوه بو امة که دیسان منتخب ثانی انتخاب بکن مراجعت به او مو اقعہ اکن . هر کس لو مدته دا مراجعت نکا حق رای ساقطه .

۲ - اوانه که له پیشدا له طرف مختاره وه ناویان له دفتر دا نومسراوه هتا روز دوشنبه ۲۱ اغستوس ۹۲۲ حق مراجعتیان به مختار ویا بلدی به هیه .

۳ - لپاش معلوم بونی منتخب ثانی بو انتخاب اعضا روزیک تعیین اگری لو روزده دا منتخب ثانیه کان دینه اوطه مجلس لوا . له حضور اعضای طیبیه وه دو کس له اشراف ممکنه دا له نامزد له غیري نامزده کان لوانه که کیف مایشاء خویان به مناسی دهزاتن چوار کس به اعضایی انتخاب ده کن .

۴ - له خصوص انتخاباته وه اعمال نفوذ قطعاً ممنوعه .

له چاپخانه حکومت له سلطانی چاپ کرا